

Sluttrapport Olav og Emma Duuns hus

Bygningsarbeider 2009-2010

Bente Bjerknes og Ragnar Kristensen
Yttersø gård 2011

Høsten 2009 tok styret i Stiftelsen Emma og Olav Duuns hus ved styreleder Marit Maurstad kontakt med firma Yttersø gård og avtalte utførelse av en bygningshistorisk undersøkelse og planlegging av tilbakeføring av to gavlværelser i bygningens annen etasje. Kontakten ble etablert gjennom Vestfoldmuseene IKS (Nord Jarlsberg museene). Bakgrunnen var et tilskudd fra Kulturdepartementet til restaurering av to værelser i annen etasje samt eventuelle behov utvendig.

Arbeidene med Emma og Olav Duuns hus i Holmestrand (tidl. Botne kommune) ble innledet i november 2009 med gjennomføring av en bygningsundersøkelse og utarbeidelse av en rapport som beskriver tilstand og bygningshistoriske endringer frem til daværende interiør.

Bygningens historie

Kort fortalt er bygningen et maskinlaftet sommerhus antagelig satt opp i tiden rundt 1900 og den ble etter hvert leiet ut til sommerbruk. Lokale byborgere var leietagere. Bygningen er utført i svært tynn maskinlaft og må ha vært svært vanskelig å varme opp vinterstid. I dag er deler av eksteriøret panelkledd, men opprinnelig var husets ytre kun av synlig laft.

I tiden før og etter siste krig ble interiørene noe endret ved oppsetting av faspanel innvendig i enkelte rom. På 1980-tallet gjennomgikk to værelser i annen etasje større endringer ved at rommene ble innvendig isolert og modernisert. Alle opprinnelige overflater ble tildekket og de store opprinnelige vinduene ble skiftet ut med lavere vinduer.

Etter at eiendommen ble overført til en stiftelse ble det utført ytterligere arbeider for å sikre bygningen rent teknisk. I denne forbindelse ble det gjort noen valg som man i ettertid kan diskutere om de bør endres. Bla. innsetting av moderne lavere vinduer også i første etasje. Denne linjen ble fraveket gjennom restaureringen som nå er utført ved at man valgte å gå tilbake til den opprinnelige vindustypen fra ca 1900.

Det primære målet med den aktuelle restaureringen var i første omgang å avklare om det var grunnlag for en tidsriktig tilbakeføring av de to rommene i annen etasje, beskrive forhistorien og tilstanden og lage en gjennomførbar restaureringsplan med detaljerte anvisninger. Sekundært ønsket man å bruke midler som måtte være til overs til utvendige reparasjoner. Disse ville bli klarlagt i neste omgang når interiøret var ferdigstilt.

Bygningsundersøkelse og oppfølging

Bygningsundersøkelsen og restaureringsplanen viste at rommene i annen var temmelig intakte bak paneler og isolasjon. Avdekkinger ble utført systematisk og det ble klarlagt i hvilken grad elementer manglet og rapporten ble i neste omgang utfylt med en fargeun-

De to rommene i annen etasje ble modernisert på 1980-tallet for å huse prisvinnere. Bak plater og panel skjulte det seg imidlertid opprinnelige interiører.

dersøkelse som anviste nøyaktige fargevalg på alle elementer i rommene angitt med NCS fargekoder. NCS avlesinger er imidlertid ikke mulig å angi nøyaktig etter gamle farger basert på tørrpigmenter og gjerne blandet på stedet. Beskrivelsen la derfor opp til at alle farger måtte justeres på stedet med pigment/tubefarger noe som innebærer tett oppfølging og en god dialog mellom maler og restaureringskonsulent.

Oppfølgingen av arbeidene ble besørget av styreleder Marit Maurstad sammen med firma Yttersø gård ved Bente Bjerknes og Ragnar Kristensen. Prosjektets økonomi ble fulgt opp ved at restaureringskonsulent skrev skyggebudsjett og faktureringen ble diskutert med håndverkerne slik at prosjektet fikk spesifiserte fakturaer og det ble strammet inn i forhold til bruk av og sammenheng mellom budsjett, overslag og faktura. Det har gjennom prosjektet vært en tett og god kontakt mellom styreleder og restaureringskonsulent.

Avdekkingen av veggene avslørte lafteplank med opprinnelige farger. Ved gavlene var det større skader.

Gavlveggene ble utført som "falske" laftevegger og tilpasset de opprinnelige veggene ved at de ble malt opp likt. Prøver.

Innvendige arbeider

Firma Trond Flannum ble leid inn for å utføre snekkerarbeidene og ble etter hvert forsterket med kollega Kjetil Flannum. De to rommene ble avkledd helt innvendig slik at alle aspekter ved tilstand kunne vurderes. Det kom frem flere skader særlig i lafteplanken rundt vinduene og en tidligere utglidning av langveggene. Å reparere lafteplankskadene i gavlveggene ble vurdert å være for omfattende slik at løsningen ble å sette opp en ny innvendig vegg av halve lafteplank på bindingsverk. Bindingsverket ble utført som avstivende konstruksjon som bidrar til å sikre lafteveggene mot ytterligere utglidning. Det ble komplettert en del listverk som manglet og utbedret råteskader i deler av himlingen. Bjelkene på loftet ble gått over og utbedret.

Nye vinduer ble tegnet ut etter gamle fotografier og bestilt fra Lorentzen trevare i Porsgrunn. Vinduene ble bestilt som enkeltvinduer med kopier av opprinnelige beslag og ellers laget etter gammel standard av gode furumaterialer og valset glass samt linoljekitt og linoljemaling som overflate. Gulvene ble ikke slipt. Det ble utført en del kosmetiske/mindre reparasjoner av strekkfisker, panel og tømmer. Pussen på brannmuren i det østre værelset ble slått av og satt opp på ny.

Malerfirma Thomas Ellefsen ble engasjert for å male de to værelsene. Thomas Ellefsen samarbeidet med to eldre malere som bidro i retning av eldre malertradisjoner. Den opprinnelige malte overflaten på lafteplanken i de to værelsene var til dels godt bevart og er utført i en svært tidlig type strukturmaling. Her utført mellom 1900 og 1914. Malerne flekket derfor og retusjerte i hovedsak felt som manglet maling. I værelsetmot øst var tilstanden slik at overflaten måtte friskes forsiktig opp.

Himling, dører, brannmur og listverk derimot ble nymalt i opprinnelige farger. Fargene ble med utgangspunkt i ferdigblandet linoljemaling ytterligere justert med tube-farger inntil riktig nyanse var på plass. Spesielt i denne fasen og i spørsmålet om påføring var det tett oppfølging fra restaureringskonsulent. Gulvet i det østre rommet ble kun retusjert, mens gulvet mot vest ble nymalt helt.

Elektriker Sælid utførte installasjoner av stikk, brytere og spotbelysning/skinner i himling. Det elektriske anlegget ble også jordet da det viste seg at jording manglet.

Konklusjonen vedr. de to værelsene i annen etasje er at rommene er konsekvent tilbakeført til sin første interiørperiode anno 1900-tallets første kvartal. Listverk er komplettert og tilbakeført. Overflater og materialer er reparert og konstruksjoner sikret. Den sjeldne strukturmalingen på veggene er bevart og alle andre romelementer har fått tilbake sine opprinnelige tilhørende farger utført i tradisjonell linoljemaling. Belysningen er utført med tanke på aktiv bruk av rommene i formidling. Gjenstående midler skal etter avtale benyttes til innkjøp av nødvendige bruksmøbler til de to rommene i annen etasje.

Utvendige arbeider

Kostnadsrammen for arbeidene viste seg å være god nok til at det var mulig å legge inn utvendige arbeider. Eksteriøret ble gått over og det ble prioritert hva som skulle utføres. Vindskier og dekkbord ble til dels skiftet ut. Laftenovene var til dels råteangrepet og disse punktene ble skiftet ut med nytt treverk. Dette gjaldt alle fasader. Fasadene hadde opprinnelig hengegavler og disse ble tilbakeført ved at det ble satt opp sperreforbindelser som opprinnelig. De utvendige arbeidene ble utført av Trond og Kjetil Flannum.

Fremdeles gjenstår enkelte oppgaver. Særlig bør nevnes behovet for restaurering av det eneste gjenværende opprinnelige større vindu på sydveggen.

Vinduene ble tegnet ut etter gamle fotografier og nyprodusert etter gammel håndverksteknikk.

